

Отже, у розподілі регіонів за пропозицією на первинному ринку житлової нерухомості має місце регіональна диспропорція, оскільки лівова частка потенціалу ринку припадає на Київську та Одеську області. Більшість регіонів мають нижчий за середній рівень пропозиції у 2001–2011 рр. Розподіл регіонів за обсягом пропозиції співпадає з розподілом регіонів за інвестиційною активністю на первинному ринку житлової нерухомості за групами регіонів з високим та дуже високим рівнем, а також з більшістю регіонів по групі з вищим за середній рівень. Встановлено, що у розподілі регіонів утворилась невідповідність між потенціалом ринку, активністю і ефективністю використання коштів у будівництво нерухомості. Так, м. Київ характеризується самим високим рівнем активності, потенціалу і пропозиції, але посідає останнє місце за показником інвестиційної віддачі.

Висновки. За результатами аналізу інвестиційної та будівельної активності регіонів за період 2000–2011 рр. було розроблено типологічне групування накопиченого потенціалу первинного ринку нерухомості за допомогою спеціально розробленого інтегрального показника. Це надало можливість визначити внесок кожного регіону в розвиток первинного ринку житлової нерухомості в цілому по країні, а також виявити значну диспропорцію в розподілі регіонів за потенціалом первинного ринку нерухомості і виявити потенційно-перспективні регіональні ринки. Проведений аналіз показав, що у розподілі

регіонів утворилась невідповідність між потенціалом ринку, активністю і ефективністю використання коштів у будівництво нерухомості.

Список використаних джерел

1. Ковтун Н.В. Статистичне оцінювання збалансованості регіональних ринків нерухомості / Н.В. Ковтун, С.О. Шибіріна // Прикладна статистика: проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. (Державний комітет статистики України, ДАСОУ). – 2012. – № 5. – С. 339–346.
2. Ковтун Н.В. Статистичне оцінювання збалансованості показників розвитку ринку нерухомості / Н.В. Ковтун, С.О. Шибіріна // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія "Економіка". – 2013. – № 134. – С. 37–41.
3. Ковтун Н.В. Приоритетні галузі економіки: підходи до визначення та оцінка для економіки України / Н.В. Ковтун, А.І. Гнатюк // Теоретичні та прикладні питання економіки: Збірник наукових праць. – 2011. – № 4. – С. 58–63.
4. Корнило І.М. Становлення і розвиток регіональних ринків нерухомості / І.М. Корнило // Економіка і управління. – 2006. – № 6. – С. 25–28.
5. Статистичний збірник "Житлове будівництво в Україні у 2000–2009 рр." – К.: Державна служба статистики України, 2010. – 91 с.
6. Статистичний збірник "Житлове будівництво в Україні у 2005–2011 рр." – К.: Державна служба статистики України, 2012. – 102 с.
7. Статистичний збірник "Валовий регіональний продукт за 2001–2009 роки" / За ред. І.М. Нікітіної. – К.: Державна служба статистики України, 2011. – 155 с.
8. Статистичний збірник "Валовий регіональний продукт за 2011 рік" / За ред. І.М. Нікітіної. – К.: Державна служба статистики України, 2013. – 167 с.

Надійшла до редакції 21.03.14

С. Шибіріна, канд. екон. наук, асист.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ПОСТРОЕНИЕ МНОГОМЕРНОЙ ОЦЕНКИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА ПЕРВИЧНОМ РЫНКЕ ЖИЛИЩНОЙ НЕДВИЖИМОСТИ

В статье через показатели потенциала рынка, а именно строительную и инвестиционную активность, рассмотрены методические та практические аспекты построения обобщающей оценки предложения на первичном рынке жилищной недвижимости и проведена типологическая группировка.

Ключевые слова: потенциала рынка первичного рынка жилищной недвижимости, инвестиционная активность, строительная активность интегральная оценка, типологическая группировка.

S.Shybirina, PhD in Economics, Assistant of Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

CONSTRUCTION OF MULTIVARIATE EVALUATION OF RESIDENTIAL PROPERTIES PRIMARY MARKET OFFER

In the article by indicators of the market potential, namely the construction and investment activity, the methodical and practical aspects of construction multivariate evaluation of residential properties primary market offer was discussed and held typological grouping of the regions.

Keywords: potential of the residential properties primary market, investment activity, building activity, integral evaluation, typological grouping.

УДК 364.22:364.144:304
JEL J14

В. Шишкін, канд. екон. наук, ст. наук. співроб.
Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, Київ

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА ВІКОВОЇ НЕРІВНОСТІ ЗА ДОХОДАМИ

Проведено аналіз вікової нерівності населення України за доходами. Визначено різницю у доходах населення в абсолютному та відносному вимірі. Оцінено вплив фактору віку та інших факторів на вікову нерівність населення.

Ключові слова: вікова нерівність, індивідуальні доходи.

Постановка проблеми. Вікова нерівність має дуалістичний характер. З одного боку, це цілком природне явище, яке виникає внаслідок набуття людиною різних якостей протягом свого життя. А з іншого боку, вікова нерівність викликана організацією суспільного життя, де деякі вікові групи отримують переваги, що не мають жодних підстав, крім традицій [3].

У суспільствах, де панує традиціоналізм, найбільш поширеним явищем вікової нерівності є домінування

осіб старшого віку. В індустріальних та постіндустріальних суспільствах, навпаки, перевагу мають молоді верстви населення, оскільки вони скоріше адаптуються до змін, а соціальний статус людей літнього віку є значно нижчим внаслідок дії багатьох факторів, основними з яких є: впровадження законодавчо закріпленого пенсійного віку, що надає особам старшого віку вигляд утриманців, старіння населення, яке призводить до збільшення економічного навантаження на

працездатну частину суспільства; вікова сегрегація, що поділяє вікові групи за можливістю доступу до тих чи інших ресурсів суспільства; трансформація інституту сім'ї, яка призводить до розриву традиційних міжпоколінних зв'язків [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення вікової нерівності розпочалося ще наприкінці XIX сторіччя. Спочатку цією проблемою опікувалися етнографи та соціальні антрополози, трохи пізніше вікова нерівність стала предметом дослідження соціологів, економічну природу почали вивчати відносно недавно – у середині 60-х років минулого сторіччя [2]. В Україні теоретико-методологічним аспектам дослідження проблем вікової нерівності присвячені роботи Е.М. Лібанової, Л.М. Черенко, О.М. Палій, І.О. Курило, В.С. Стешенко та ін. Водночас постійні трансформації та виникнення нових аспектів вікової нерівності вимагають її перманентного моніторингу.

Мета статті. Метою даної публікації є дослідження динамічних змін вікової нерівності населення України за доходами у період 1999–2011 рр.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нерівність за віком є дуже важливим, але ще досить мало вивченим явищем. Головною особливістю цього виду нерівності є те, що на відміну від інших проявів, її дуже складно виміряти. До того ж, існуюча статистична база дозволяє ретельно вивчити лише один, проте основний її аспект, а саме – вікову нерівність за доходами.

Нерівність за доходами різних вікових груп узагальнює в собі інші аспекти вікової нерівності, такі як: рівень освіти, статус на ринку праці тощо. А з іншого боку, вона віддзеркалює особливості соціально-економічного устрою держави, проблеми, які були викликані перехідним етапом розвитку економіки, а також всі існуючі проблеми, що виникли під дією сучасних кризових явищ в економіці [1]. Так, велика різниця між доходами старших вікових груп та населенням працездатного віку більшою мірою залежить від того, що сучасні пенсіонери заробляли пенсію у іншій країні за іншими економічними умовами, ніж тими, що існують сьогодні. Зважаючи на це, така різниця у доходах різних поколінь є економічно обґрунтованою на сучасному етапі розвитку країни.

Найбільш надійним джерелом інформації щодо вікової нерівності є дані вибіркового обстеження умов життя населення, яке на постійній основі проводить Державна служба статистики з 1999 року. Інструментарій цього обстеження дозволяє оцінити рівень особистих доходів різних вікових груп та простежити динамічні зміни їх рівнів та співвідношень.

Найвищі рівні особистих доходів серед усіх вікових груп населення мають особи у віці 30–39 та 40–49 років. Так, у 1999–2004 рр. доходи населення у віці 40–49 років незначно переважали доходи населення у віці 30–39 років, у 2005 році вперше було зафіксовано вищі особисті доходи вікової групи населення у віці 30–39 років (рис. 1).

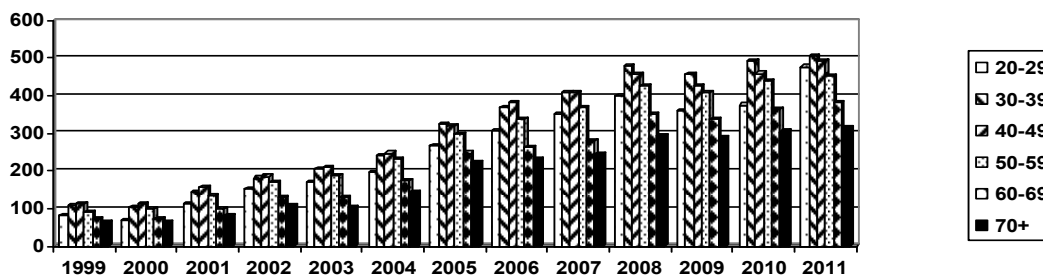

Рис. 1 Середньомісячний сукупний індивідуальний дохід населення України за віковими групами, 1999–2011 рр. (у цінах 1999 року, грн)

*Джерело: розраховано автором за даними обстежень умов життя домогосподарств.

У 2008–2011 рр. доходи вікової групи 30–39 років були найвищими, до того ж різниця між доходами цієї вікової групи та доходами інших вікових груп була досить суттєва. Найнижчі рівні доходів було зафіксовано у населення 70 років і старше. Це цілком природно, оскільки основним джерелом доходів населення цього віку є пенсія, рівень якої значно поступається рівню заробітної плати. Так, у 1999 році доходи цієї вікової групи у середньому становили 63 грн на місяць. Незважаючи на суттєве підвищення мінімального розміру пенсій та вступу до цієї групи населення з більш високим рівнем пенсійного забезпечення, доходи населення цього віку підвищувалися повільніше за доходи інших вікових груп.

Якщо ми порівняємо доходи населення у віці старше 70 років з віковими групами населення з найвищими доходами, то отримаємо наступну картину. У 1999 році доходи населення у віці старше 70 років були у середньому на 16 грн менше, ніж доходи населення у віці 20–29 років та на 47 грн менше, ніж доходи населення у віці 30–39 років. У наступних роках різниця між доходами цих вікових груп мали однакову тенденцію. Так, у 2000–2003 рр. різниця між доходами непрацездатного населення та працездатного збільшувалася, у 2004–2005 роках завдяки суттєвому підвищенню пенсій ця різниця почала скорочуватися, після чого у 2006–2008 рр. різниця знову виросла (рис. 2).

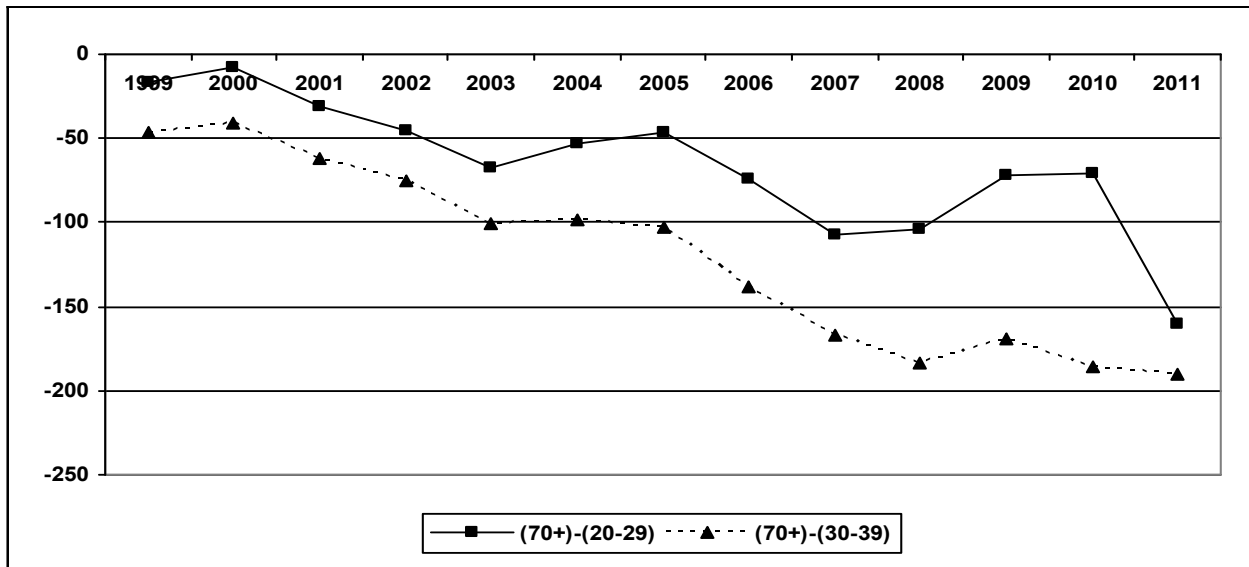

Рис. 2. Різниця між розміром середньомісячних сукупних індивідуальних доходів окремих вікових груп населення, (у цінах 1999 року, грн)

*Джерело: розраховано автором за даними обстежень умов життя домогосподарств.

Світова фінансово-економічна криза вплинула, в першу чергу, на доходи працюючих, що призвело до скорочення різниці у доходах. Проте вже у 2011 році різниця між доходами зросла і становила 160 грн між доходами населення у віці 20–29 та населенням 70 років і старше, а доходи населення у віці 30–39 років перевищували доходи непрацездатного населення у середньому на 191 грн у цінах 1999 року (рис. 3).

Більш наочною характеристикою різниці у доходах різних вікових груп є не абсолютна різниця між рівнем їх доходів, а їх співвідношення. Так, у 1999 році рівень доходів населення 70 років і старше становив 79 % від рівня доходів населення у віці 20–29 років, 57 % доходів населення у віці 30–39 років та 70 % середньодушових індивідуальних доходів громадян (рис. 3).

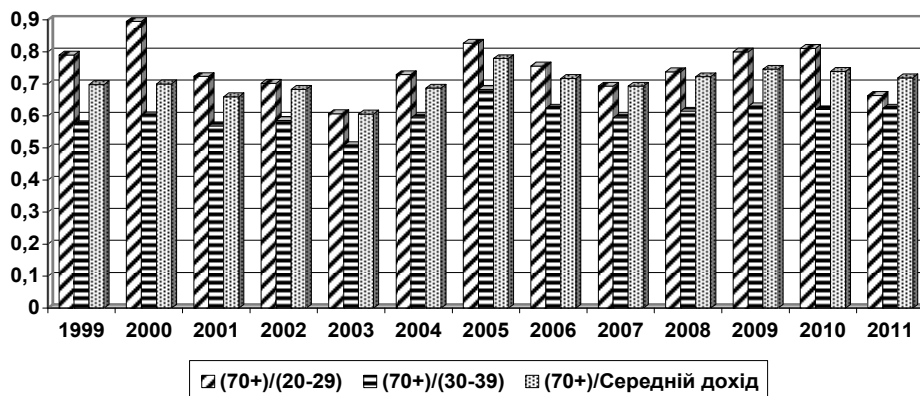

Рис. 3. Співвідношення доходів вікової групи 70+ з доходами інших вікових груп та середнім доходом по сукупності

*Джерело: розраховано автором за даними обстежень умов життя домогосподарств.

У 2011 році доходи непрацездатного населення становили 66 % від рівня доходів населення у віці 20–29 років, 62 % рівня доходів населення у віці 30–39 років та 72 % рівня середньодушових індивідуальних доходів всього населення. Отже, протягом досліджуваного періоду не відбулося суттєвих змін між рівнем доходів різних вікових груп. У свою чергу, доходи пенсіонерів на рівні 70–75 % від рівня середньодушових доходів є стандартом навіть для розвинутих країн світу. Основною проблемою залишається низький рівень доходів усіх без винятку вікових груп населення.

Необхідно зауважити, що вік не є основною характеристикою, що впливає на диференціацію населення

за доходами. Так, за авторськими розрахунками, міжгрупова дисперсія доходів у 1999 році склала 4,3 %, тобто різниця у рівнях індивідуальних доходів населення лише на 4,3 % пояснюється фактором віку. В середині кожної вікової групи діють інші фактори, які мають більший вплив на рівень доходів населення. Необхідно зауважити, що дія цих факторів підсилюється, тому що міжгрупова дисперсія у 2011 році склала лише 3,5 %.

Висновки. Протягом досліджуваного періоду в Україні спостерігалася значна вікова нерівність за доходами. Найнижчі доходи були зафіксовані у населення віком 70 років і старше. У 1999–2011 рр. спостерігалася стійка тенденція до зростання різниці у дохо-

дах населення 70 років і старше та доходів населення у віці 20–29 років та 30–39 років. Співвідношення між доходами цих вікових груп теж погіршувалося. Так, якщо нормальним є співвідношення між доходами працюючих та пенсіонерів на рівні 75 %, то в Україні це співвідношення не перевищувало 68 %. Фактори, що діють на розподіл населення за доходами в середині вікових груп, набагато впливовіші, ніж фактор віку. Головною проблемою в Україні є не вікова нерівність доходів, а загальний низький рівень доходів всіх без винятку вікових груп населення.

Перспективи подальших досліджень. Для більш детальної оцінки вікової нерівності за доходами, буде проведено аналіз нерівності за основними джерелами доходів методом об'єкто-періодів. Спираючись на отриману інформацію буде зроблено дуже важливий крок, а саме проведення дослідження міжпоколінної нерівності у індивідуальних доходах, в цілому та за різними джерелами доходів. Спираючись на отримані результати, як дослідження викла-

деного у цій роботі так і вище згаданих робіт буде побудовано модель за допомогою якої можна бути оцінювати диференціацію індивідуальних доходів різних вікових груп населення в залежності від соціально-економічного вектору розвитку держави.

Список використаних джерел

1. Бідність та нерівні можливості дітей в Україні / [Черенко Л.М., Полякова С.В., Реут А.Г. та ін.]; за ред. Е.М. Лібанової. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України, Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), Український центр соціальних реформ. – 2009. – 288 с.
2. Детермінанти соціально-економічної нерівності в сучасній Україні: монографія / [О.М. Балакірева, В.А. Головенько, Д.А. Дмитрук та ін.]; за ред. канд. соціол. наук О.М. Балакіревої; НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2011. – 592 с.
3. Кон И.С. Возрастные категории в науках о человеке и обществе / И.С. Кон // Социологические исследования. – 1978. – №3. – С 76-88.
4. Микляева А.В. Возрастная дискриминация как социально-психологический феномен: [Монография] / А.В. Микляева – СПб.: Речь, – 2009. – 160 с.
5. Рівень життя населення України / НАН України. Ін-т демографії та соц. дослідж., Держ. ком. статистики України; за ред. Л.М. Черенко. – К.: ТОВ "Видавництво "Консультант". – 2006. – 428 с.

Надійшла до редакції 21.03.14

В. Шишкин, канд. экон. наук, ст. научн. сотр.

Институт демографии та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, Київ

СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ВОЗРАСТНОГО НЕРАВЕНСТВА ПО ДОХОДАМ

Аннотация. Проанализировано возрастное неравенство населения Украины по доходам. Определена разница в доходах населения в абсолютном и относительном измерении. Оценено влияние фактора возраста и других факторов на возрастное неравенство населения.

Ключевые слова: возрастное неравенство, индивидуальные доходы.

V. Shyshkin, PhD in Economic, Senior Researcher

Institute of Demography and Social Studies NAS of Ukraine, Kyiv

STATISTICAL ESTIMATION THE AGE INEQUALITY BY INCOME

The inequality of age of Ukrainian population by income is analyzed. Difference in incomes in absolute and relative terms defined. The influence of age and other factors on the inequality of age population' is estimated.

Keywords: inequality of age; individual income.

ANNOTATION AND REFERENCES (IN LATIN): TRANSLATION / TRANSLITERATION / TRANSCRIPTION

S. Bychkova, Doctor of Sciences (Economics), Professor
State University of Management, Russia

EDUCATIONAL POTENTIAL OF DEVELOPMENT: INTERNATIONAL COMPARISONS ON THE BASIS OF STATISTICAL INDICATORS

The importance of education as part of the development is evidenced by the fact that the educational characteristics of the countries included in all major indicators used for international comparisons.

Examine the correlation characteristics of education used in comparing the competitiveness of countries for 2009 to 2011, revealed: 1) the significant correlation between quality of the educational system, quality of management school and internet access in schools and quality of the math and science education? which increases the degree of tightness; 2) identified increase in the degree of correlation between indicators of quality of education system and the availability of research and training services suggesting a trend towards greater interaction between science and education as a factor strengthening the competitiveness of the countries; 3) there is a growing correlation between the quality of education, the availability of research and training centers, extent of staff training and degree of such an important characteristic of the labor market as "Reliance on professional management," as well as the strengthening of linkages between such an important labor market as a "Brain drain" and similar educational characteristics.

Multidimensional classification of OECD countries during the period allowed to reveal stable group of countries on the characteristics of the educational potential, the quality of education and labor market characteristics are directly related to education. Found the place of the Russian Federation in the OECD and BRICS on educational characteristics, as well as the main problems of the country in terms of competitiveness and opportunities for sustainable development.

1. Agranovych M.L. Rossyjskoe obrazovanye v kontekste mezhdunarodnih yndikatorov, 2009. Analytycheskyj doklad / M.L. Agranovych, G.S. Kovaleva, K.N. Polyvanova, A.V. Fateeva – M.: YF "Sentjabr", 2009. – 108 s.

2. Bichkova S.G. Regyonal'nie razlychyja v urovne sotsyal'no – ekonomycheskogo razvytyja: vozmozhnosti statystycheskogo yzmerenija / Ynnovacyonnoe razvytye ekonomyky Rossyy: regyonal'noe raznoobrazje: Shestaja mezhdunarodnaja nauchnaja konferencyja; Moskva, MGU ymeny M.V. Lomonosova, ekonomycheskyj fakul'tet; 17 – 19 aprelja 2013 g.: Sbornyk statej. Tom 1/ Pod red. A.A. Auzana, V.P. Kolesova.

3. Doklad o razvytyi chelovecheskogo potentsyala 2013. N'ju – Jork, PROON, 2013.

4. The Global Competitiveness Report. 2013–2014 World Economic Forum. Geneva.

5. E – Government Survey 2012. UN DASA, 2012/.

6. Human Development Report 2011.

7. World economic forum, available at: <http://www.weforum.org/gitr>.

8. OECD Better Life Index, available at: <http://www.oecdbetterlifeindex.org/>.

V. Babirad – Lazunin, PhD student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

METHODOLOGICAL BASES OF CUSTOMS VIOLATIONS STATISTICS

This paper examines the organization of customs statistics. It turns out that the customs statistics takes a leading role in the system of statistical sciences. Author determined the main issues and trends in the development of specialized customs statistics. Given the importance of the work of the customs authorities in the exercise of their activities. The need for separation of the direction in specialized customs statistics can not be denied. The statistics of smuggling and customs violations, which will identify and investigate the causes, nature, trends and development of customs offenses for the purpose of prevent them in the future.

1. Mytna sprava. U 3 t. T. 1: Navch. posib. – Kurs lekcij / Za red. Vojceshuka A.D. – K.: Vyd-vo TOV "VD "Manufaktura", 2006. – 412 s.

2. Navroc'ka N.G. Margarytina O.B. Mytna statystyka dlja jurystiv ta ekonomistiv: navchal'nyj posibnyk / N.G. Navroc'ka, O.B. Margarytina – Dnipropetrovs'k: AMSU, 2006. – 145 s.

3. Babirad-Lazunin V. Development of the customs statistics in Ukraine: historical aspects / V. Babirad-Lazunin // Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics. – 2014 – № 152. – P. 11-16.

4. Mytnyj kodeks Ukrai'ny vid 13.04.2012 r. № 4652-VI [Elektronnyj resurs] // Baza "Zakonodavstvo Ukai'ny". – Elektron. dani. – 2012. № 92-IV. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/92-15>.

5. Osnovy mytnoi' spravy v Ukrai'ni: Navch. posib. / za red. O-75 P.V. Pashka. – K.: Znannja, 2004. – 732 s.

6. Kryminal'nyj kodeks Ukrai'ny vid 05.04.2001 r. // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. – 2001. № 25-26. – St. 131.

7. Kravchenko P.A. Statystyka mytnyh pravoporushen' jak novyj vyd mytnoi' statystyky v Ukrai'ni / P.A. Kravchenko // Mytna sprava: naukovo-analytychnyj zhurnal z pytan' mytnoi' spravy ta zovnishn'oekonomichnoi' dijal'nosti; fahove vydannja. – 2010. – 2. – S. 57-64.

8. Akimov A.E. Statistika tamozhennyh pravonarushenij: uchebno-metodicheskoe posobie / A.E. Akimov, Ju.M. Petrov, L.M. Skuchalina. – M.: RIO RTA, 1999. – 72 s.